

МЛЯВА ВІДПОВІДЬ СИЛЬНИХ. АТАКА ДРОНІВ НА ПОЛЬЩУ І НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Опубліковано: Голівець Є. Млява відповідь сильних. Атака дронів на Польщу і наслідки для України // Діяльність Президента України в умовах російсько–української війни. 2025. Випуск 20 (168). С. 54-57.

Нічний «дроновий» інцидент у Польщі на початку вересня 2025 року продемонстрував серйозність зростаючої гібридної загрози з боку Росії. За повідомленнями, близько 19 російських безпілотників увірвалися в повітряний простір Польщі, пролітаючи територією країни та перетинаючи межі НАТО. В одному зі східних воєводств уламки впали на дах двоповерхового житлового будинку, пошкодивши його конструкцію. Обійшлося без жертв. ([Європейська правда](#)). Інцидент відбувся в той же час, коли в сусідній Білорусі розпочалися спільні російсько-білоруські стратегічні навчання «Захід-2025», що лише додало напруженості. Польська влада, яка вперше з часів Другої світової війни опинилася під обстрілом з повітря, назвала цю атаку масштабною провокацією. Президент і керівництво країни скликали надзвичайні наради, а прем'єр Дональд Туск підкреслив, що такі події «наблизили нас до відкритого конфлікту ближче, ніж будь-коли з кінця Другої світової» ([УНІАН](#)). Генсек НАТО Марк Рютте також охарактеризував це як «найбільшу концентрацію порушень повітряного простору Альянсу», яку доводилося бачити ([УНІАН](#)).

У відповідь на вторгнення Польща вперше за час ведення війни Росією в Україні застосувала бойову силу для захисту свого неба. Після початку атаки польські винищувачі F-16 у супроводі американського літака дозаправки та європейських винищувачів F-35 піднялися на перехоплення безпілотників ([reuters](#)). Одночасно польська система протиповітряної оборони та союзницькі засоби протиракетної оборони знищували ворожі апарати, які становили загрозу, – за офіційними даними, вдалося збити більшість із влучених дронів

([reuters](#)). Проте випадок виявив слабкість стандартних підходів: вартість одного запуску ракети класу «повітря – повітря» стрімко перевершувала вартість захопленого цілого безпілотної, а ефективність перехоплення виявилася низькою. Екс-командувач армії США генерал Бен Годжес зауважив, що використання дорогих літаків F-35 та F-22 проти порівняно дешевих дронів вказує на неготовність систем ППО НАТО до подібних викликів ([reuters](#)).

На дипломатичному рівні Польща скерувала ноту протесту в російське посольство, а також активувала статтю 4 Вашингтонського договору – процедуру консультацій союзників у надзвичайних випадках ([reuters](#)). Лідери країн НАТО одноголосно засудили інцидент, назвавши його «безвідповідальною провокацією» і порушенням міжнародного права. Генсек Альянсу Рютте заявив, що у відповідь буде розгорнуто операцію «Східний Вартовий» для посилення оборони східного флангу НАТО. За словами представників НАТО, додаткові винищувачі і радары будуть розміщені від Балтії до Чорного моря, щоб запобігти повторним спробам порушення повітряного простору. Утім, подібні заходи розглядаються радше як запобіжні, оскільки альянс утримувався від рішучих дій щодо Росії. Англо-американські коментатори відзначають, що НАТО поки діє обережно: продукується обмін дипломатичними демаршами, зміцненням оборони та спільними навчаннями, але реальної ескалації з їх боку поки що немає ([guardian](#)).

Натомість політ безпілотної Польщею мав і позитивний ефект для України – стимулював союзників прислухатися до українського досвіду. Експерти Atlantic Council зауважили, що саме Україна десятками місяців воює з «безпілотним флотом Путіна» і може навчити Захід більш ефективним протидронним методам. У розмовах західних генералів звучать заклики переглянути доктрину ППО: замість обмежуватися великими зенітними ракетами, необхідно розвивати власні системи перехоплення дрібних цілей (зокрема – дешеві перехоплювачі дронів). Саме тому вже в найближчі дні після атаки польські та українські військові оголосили про спільні навчання з протидії безпілотникам на території Польщі, а Велика Британія повідомила про

підтримку масового виробництва українських перехоплювачів для постачання Україні ([УНІАН](#)). Таким чином, атака на Польщу стала «бойовою грою» не лише для Росії, але й для України, яка тепер виступає радше радником НАТО у сфері протидронних технологій, ніж просто пасивним спостерігачем.

З іншого боку, російський напад дронів занепокоїв і самих українців – хоча прямої загрози з боку Польщі не сталося, хвиля напруги могла розширитися на інші країни-союзники України, а відтак послабити їхню здатність допомагати. Польща заради безпеки повністю закрила кордон з Білоруссю напередодні інциденту, обмеживши повітряний рух над прикордонними районами ([Європейська правда](#)). Державна прикордонна служба України заявила, що не виключає будь-яких провокацій з білоруського напрямку і особовий склад напоготові ([ТСН](#)). Також Україна отримала сигнал, що як «перший сусід» Польщі вона також може опинитися в епіцентрі нових загроз і повинна бути готовою як до кібератак, так і до підривів інфраструктури. Відтак в Україні посилилася підтримка розбудови власного ППО проти ударних дронів, але з'явився ризик, що увага партнерів буде трохи відволікатися на захист Польщі та інших союзників ([reuters](#)).

Нерозривно з польським інцидентом йдуть події на півночі – російсько-білоруські військові навчання «Захід-2025». Вони проходили з 12 по 16 вересня 2025 року і передбачали задіяння армійських підрозділів, ВПС і флоту двох країн на території Білорусі, Калінінградської області і прилеглих районів Росії ([Інститут глобальної політики](#)). Офіційно ці навчання оголосили оборонними: завдання – відпрацьовувати відбиття нападу умовного «західного» противника. За даними західної розвідки, до маневрів було залучено близько 25–30 тисяч військових, а це значно менше, ніж під час попередніх «Заходів». Сценарій, за словами організаторів, включав навчання авіаційної підтримки, протидії диверсійним групам та стримування агресії. Водночас, офіційно «оборонний» характер цих навчань підмочив сам факт планування застосування важкого ракетного та ядерного потенціалу - в пресі згадувалося залучення тактичних ракет «Орешник» і дій з ядерними боєголовками ([associated press](#)). При цьому,

як стверджують українські та балтійські аналітики, помітних ознак безпосередньої підготовки наступу на Україну не зафіксовано: зосередження російських сил біля кордону України було відносно незначним, а активна фаза «Захід-2025» на заході Білорусі в основному завершилася в обумовлені дні ([Європейська правда](#)).

Втім, напруга навколо «Захід-2025» була високою. Польща та її сусіди закрили кордони з Білоруссю й обмежили повітряний простір заради безпеки. Президент Лукашенко підкреслював участь білоруської армії і вирвану з контексту демонстрацію «незалежності», а Кремль у деклараціях запевняв, що ніякої загрози Україні не несе. Українська сторона зберігала пильність: ДПСУ в офіційних коментарях не виключала провокації з білоруської території, попри те що зараз російських військ у Білорусі суттєво менше, ніж роком раніше (у 2023-му там налічувалося до 13 тисяч російських бійців). Зазначалося також, що у складі сил на білоруській стороні відносно багато підрозділів внутрішніх військ та спеціальних сил, призначених насамперед для підтримання порядку. Є оцінки, що після завершення «Захід-2025» в Україні суттєво не знизилась загроза з білоруського напрямку, оскільки, по суті, обидві країни дедалі більше діють у єдиному військово-політичному союзі. Наприклад, у грудні 2024 року Лукашенко оголосив, що в Білорусі вже є «декілька десятків» російських тактичних ядерних боєголовок, а Путін анонсував розгортання там же надзвукових ракет «Орешник» з подвійним зарядом – все це фактично повертає регіон у ракетну еру «холодної війни» ([associated press](#)).

Найголовніше – сполучення цих подій. Проведення широкомасштабних навчань у один період з безпіотною атакою має показовий характер: Росія, схоже, спробувала як «відкрити фронт інформаційної війни» (гібридної атаки на думки й симпатії Польщі та НАТО), так і реально перевірити готовність Альянсу. Дрони, очевидно, були елементом гібридного сценарію, що супроводжував «Захід-2025»; можливо, їх політ і з координаційними цілями не випадковий ([guardian](#)). У будь-якому разі, для України такі події важливі: вони

ще раз нагадують, що війна стає все більш загальноєвропейською, а кожна ескалація на кордонах НАТО потенційно впливає на те, як і скільки західних ресурсів буде спрямовано на підтримку України. Позитивний урок – поступове визнання союзниками ролі України як «практика в протидії дронам» – може пришвидшити постачання технічних засобів (ППО, систем радіоелектронної боротьби, ударних та перехоплюючих безпілотників) до нашої армії. Однак також варто усвідомлювати: млява або нерішуча реакція НАТО на такі гібридні загрози від Росії (без жертв серед військових і цивільних) сприймається Москвою як заохочення до подальших провокацій. Україна, своєю чергою, робить висновок, що навіть «перемога» союзників у цьому випадку – лише одна невелика перемога над тестовим ударом, кількість яких може зрости. Отже, атака дронів на Польщу та російсько-білоруські навчання «Захід-2025» слугуватимуть уроком: необхідно нарощувати комплексну оборону кордонів НАТО й України, а не сподіватися лише на дипломатію чи символічні жести.